

«Αναλυτικός οδηγός εθνικών εκλογών με ερωτήσεις και απαντήσεις»

Οι εκλογές της 21ης Μαΐου 2023 θα διεξαχθούν με το σύστημα της «απλής αναλογικής». Σύμφωνα με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο για να αποκτήσει ένα κόμμα έδρες στη Βουλή, θα πρέπει να έχει συγκεντρώσει ποσοστό τουλάχιστον 3% στο σύνολο της Επικράτειας. Αν χρειαστούν επαναληπτικές εκλογές αυτές θα γίνουν με το εκλογικό σύστημα που προβλέπεται στον ν. 46/54/2020 και συνιστά ένα είδος ενισχυμένης αναλογικής με πρόβλεψη bonus έως 50 έδρες υπέρ του πρώτου κόμματος. Στο δρόμο προς τις κάλπες οι συνταγματολόγοι αναλύουν τους βασικούς όρους και την εκλογική διαδικασία, δίνοντας απαντήσεις σε 15 βασικές ερωτήσεις που αφορούν στο εκλογικό σύστημα, τις διερευνητικές εντολές, την κατανομή των εδρών και κάθε σχετικό με τη διαδικασία. Ο αναλυτικός οδηγός των εκλογών με όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε έχει ως ακολούθως:

1. Πώς εκλέγονται οι βουλευτές;

Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα (άρθρο 51 παρ. 3 του Συντάγματος).

2. Είναι υποχρεωτική η ψήφος;

Σύμφωνα με το Σύνταγμα (άρθρο 51 παρ. 5 του Συντάγματος) η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.

3. Τι είναι το εκλογικό σύστημα;

Εκλογικό σύστημα είναι το σύνολο των κανόνων με βάση τους οποίους διεξάγεται η εκλογική διαδικασία και αναδεικνύονται οι βουλευτές. Με την τρέχουσα έννοια, το εκλογικό σύστημα είναι ο μαθηματικός τρόπος με βάση τον οποίο οι βουλευτικές έδρες κατανέμονται στα κόμματα σε συνάρτηση προς τον αριθμό των ψήφων που έχουν συγκεντρώσει.

4. Τι είναι η απλή αναλογική;

Η απλή αναλογική είναι το εκλογικό σύστημα στο οποίο οι διαθέσιμες έδρες κατανέμονται στους συνδυασμούς των κομμάτων με αποκλειστικό κριτήριο τον αριθμό των ψήφων που συγκέντρωσε ο καθένας από αυτούς. Σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο (ν. 4406/2016) που θα ισχύσει στις εκλογές της 21ης Μαΐου 2023, «για τον καθορισμό των εδρών που δικαιούται κάθε εκλογικός σχηματισμός, το σύνολο των ψήφων που συγκέντρωσε στην Επικράτεια πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό 300».

5. Τι ποσοστό χρειάζεται για να μπει ένα κόμμα στη Βουλή με απλή αναλογική;

Σύμφωνα με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, για να αποκτήσει ένα κόμμα έδρες στη Βουλή, θα πρέπει να έχει συγκεντρώσει ποσοστό τουλάχιστον 3% στο σύνολο της επικράτειας.

6. Τι είναι η ενισχυμένη αναλογική;

Ενισχυμένη αναλογική είναι το εκλογικό σύστημα το οποίο αποτελεί συγκερασμό της απλής αναλογικής και του πλειοψηφικού συστήματος. Αν και υπάρχουν πολλά είδη ενισχυμένης αναλογικής, βασικό χαρακτηριστικό του συστήματος αυτού είναι η πριμοδότηση σε έδρες του πρώτου σε ψήφους κόμματος.

7. Τι ισχύει με το bonus εδρών στο πρώτο κόμμα;

Οι εκλογές της 21ης Μαΐου 2023 θα διεξαχθούν με βάση το εκλογικό σύστημα που θεσπίζει ο ν. 4406/2016. Σύμφωνα με αυτόν δεν προβλέπεται bonus εδρών στο κόμμα που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους. Αντίθετα, στις μεθεπόμενες εκλογές, οι οποίες θα διεξαχθούν με βάση το εκλογικό σύστημα που θεσπίζει ο ν. 4654/2020, ισχύει το bonus εδρών (έως 50 έδρες) υπέρ του κόμματος που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους, έτσι ώστε να διευκολυνθεί ο σχηματισμός Κυβέρνησης και η πολιτική σταθερότητα.

8. Το bonus στο πρώτο κόμμα είναι σταθερό, 20% ή αυξάνεται ανάλογα με το ποσοστό του;

Σύμφωνα με το εκλογικό σύστημα που θα ισχύσει στις μεθεπόμενες εκλογές, η πριμοδότηση των 50 εδρών στο πρώτο κόμμα γίνεται κλιμακωτά. Έτσι, όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό του τόσο περισσότερες bonus έδρες θα λάβει, έως το ανώτατο όριο των 50 εδρών. Για να πριμοδοτηθεί το πρώτο κόμμα θα πρέπει να έχει συγκεντρώσει ποσοστό τουλάχιστον 25% των ψήφων στο σύνολο της επικράτειας.

9. Πώς κατανέμονται οι έδρες;

Σύμφωνα με το εκλογικό σύστημα με το οποίο θα διεξαχθούν οι εκλογές της 21ης Μαΐου 2023, για την κατανομή των εδρών επικρατείας ως εκλογικό μέτρο λαμβάνεται το ακέραιο μέρος του ηλικίου που προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην επικράτεια όλοι οι εκλογικοί σχηματισμοί, που συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών, δια του αριθμού των βουλευτών επικρατείας. Ο αριθμός των βουλευτών επικρατείας που αναδεικνύουν όσοι συμμετέχουν στην κατανομή εδρών προκύπτει από το ακέραιο μέρος του ηλικίου της διαίρεσης του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν στην επικράτεια, δια του εκλογικού μέτρου. Για την κατανομή

των εδρών σε κάθε εκλογική περιφέρεια ως εκλογικό μέτρο λαμβάνεται το ακέραιο μέρος του ηλικίου που προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν μέρος στις εκλογές δια του αριθμού των εδρών της. Για τον καθορισμό των εδρών που δικαιούται κάθε εκλογικός σχηματισμός σε κάθε εκλογική περιφέρεια διαιρείται το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβε στην περιφέρεια ο εν λόγω σχηματισμός, δια του εκλογικού μέτρου. Οι έδρες του στην εκλογική περιφέρεια είναι το ακέραιο μέρος του ηλικίου της παραπάνω διαίρεσης.

10. Τι γίνεται με τις αδιάθετες έδρες;

Οι έδρες οι οποίες στο τέλος της κατανομής παραμένουν αδιάθετες λόγω της στρογγυλοποίησης, πηγαίνουν στους συνδυασμούς με τα μεγαλύτερα υπόλοιπα. Αν το άθροισμα των ως άνω ακέραιων μερών των ηλικίων υπολείπεται του αριθμού 300, τότε παραχωρείται, κατά σειρά, ανά μία έδρα και ως τη συμπλήρωση αυτού του αριθμού στους σχηματισμούς, των οποίων τα ηλίκια εμφανίζουν τα μεγαλύτερα δεκαδικά υπόλοιπα.

11. Ποια είναι η διαδικασία για τις διερευνητικές εντολές;

Εφόσον κανένα κόμμα δεν διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών στη Βουλή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παρέχει στον αρχηγό του κόμματος που διαθέτει τη σχετική πλειοψηφία διερευνητική εντολή για να διακριβωθεί η δυνατότητα σχηματισμού Κυβέρνησης που να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Αν δεν διαπιστωθεί αυτή η δυνατότητα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παρέχει διερευνητική εντολή στον αρχηγό του δεύτερου σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμματος και εάν δεν τελεσφορήσει και αυτή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δίνει διερευνητική εντολή στον αρχηγό του τρίτου σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμματος. Κάθε διερευνητική εντολή ισχύει για τρεις ημέρες.

12. Με τι ποσοστό κερδίζεται η αυτοδυναμία;

Με το εκλογικό σύστημα που θα διεξαχθούν οι εκλογές της 21ης Μαΐου 2023 η αυτοδυναμία μπορεί να κατακτηθεί με ποσοστό άνω του 46%, ανάλογα με τα ποσοστά που θα συγκεντρώσουν τα κόμματα τα οποία δεν θα εκλέξουν βουλευτές. Με το εκλογικό σύστημα με το οποίο θα διεξαχθούν οι επαναληπτικές εκλογές η αυτοδυναμία μπορεί να κατακτηθεί με ποσοστό άνω του 37%, εφόσον τα ποσοστά που θα συγκεντρώσουν τα κόμματα τα οποία δεν θα εκλέξουν βουλευτές ανέλθουν συνολικά τουλάχιστον στο ποσοστό του 11%.

13. Τι θα συμβεί αν δεν υπάρξει αυτοδυναμία στις εκλογές με απλή αναλογική;

Αν οι διερευνητικές εντολές δεν τελεσφορήσουν, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας καλεί τους αρχηγούς των κομμάτων και, αν επιβεβαιωθεί η αδυναμία σχηματισμού Κυβέρνησης που να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής, επιδιώκει το σχηματισμό Κυβέρνησης από όλα τα κόμματα της Βουλής για τη διενέργεια εκλογών και σε περίπτωση αποτυχίας αναθέτει στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου το σχηματισμό Κυβέρνησης, όσο το δυνατόν ευρύτερης αποδοχής, για να διενεργήσει εκλογές, και διαλύει τη Βουλή.

14. Με ποιο σύστημα θα γίνουν, αν χρειαστεί οι επαναληπτικές εκλογές;

Το εκλογικό σύστημα με το οποίο θα γίνουν οι μεθεπόμενες εκλογές προβλέπεται στον ν. 4654/2020 και συνιστά ένα είδος ενισχυμένης αναλογικής με πρόβλεψη bonus έως 50 έδρες υπέρ του πρώτου κόμματος. Οι εκλογές της 21ης Μαΐου 2023 θα διεξαχθούν με σταυρό, ενώ οι επαναληπτικές εκλογές με λίστα.

15. Σε ποια περίπτωση θα έχουμε τρίτη κάλη;

Τρίτη κάλη θα έχουμε εφόσον το πρώτο κόμμα δεν επιτύχει και μετά τις δεύτερες εκλογές να εκλέξει 151 βουλευτές και δεν αποδώσουν οι διερευνητικές εκλογές που θα ακολουθήσουν. Νέες εκλογές θα διεξάγονται έως ότου το πρώτο κόμμα αποκτήσει αυτοδυναμία στη Βουλή ή έως ότου τελεσφορήσουν οι διερευνητικές εντολές. Δεν προβλέπεται τέταρτη διερευνητική εντολή.